

Libuše Šilhánová

17.02.2004

novinářka a socioložka, signatářka Charty 77

* 10. dubna 1929, Vrdy



Narodila se v rodině venkovského lékaře a ošetřovatelky ve Vrdech u Čáslavi. Rodina se později přestěhovala do Žehušic, odkud dojížděla Libuše, tehdy ještě Beranová, do čáslavského gymnázia a později do Kutné Hory. V době německé okupace za druhé světové války byla rodina pronásledována, strýc byl na začátku války za odbojovou činnost zatčen a deportován do Mauthausenu. Tam také zemřel.

Libuše Šilhánová maturovala v Chomutově, kam se později rodina přestěhovala. Na studia do Prahy odešla v roce 1948. Studovala Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy a vedle toho také pracovala v redakci časopisu Osvětová práce. Onemocněla tuberkulózou a dlouhodobá léčba ji z práce i studií na delší dobu vyřadila.

V roce 1951 se provdala za Věňka Šilhána. Záhy se jim narodily tři děti, dvě z nich byly postižené a vyžadovaly zvláštní péči. Její studijní obor mezitím zrušili; proto přešla na Vysokou školu politických a hospodářských věd, po dalším zrušení zpět na Karlovu Univerzitu, tentokrát na Filozofickou fakultu, kde studovala filozofii, historii a sociologii.

V roce 1957 vstoupila do KSČ (odkud pak byla v roce 1970 vyloučena). V témže roce nastoupila jako učitelka na gymnázium v Poděbradech. Z Poděbrad se po návratu manžela ze stáže v Sovětském svazu přestěhovala zpět do Prahy, kde učila na základní škole. Později pracovala v nakladatelství Svoboda a na Vysoké škole ekonomické.

Po prověrkách v roce 1968 ztratila stejně jako její manžel zaměstnání. Pro rodinu nastalo velmi kruté období, protože oba manželé mohli vykonávat jen manuální práci. Své otevřené názory a postoje vyjadřovala v letech 1969 až 1976 veřejně, podílela se na řadě protestních akcí. Manžel, ona i jedna z dcer podepsali v roce 1976 základní Prohlášení Charty 77, jejíž se stala širitelkou. Byla i spoluautorkou některých dokumentů, které Charta 77 vydávala.

Často byla vyslýchána, zažila domovní prohlídky, byla s rodinou šikanována. V roce 1987, v době od 6. 1. 1987 do 2. 1. 1988 byla spolu s Janem Litomiským a Josefem Vohryzkem pověřena rolí mluvčí Charty 77. Spolupracovala se zahraničními rozhlasovými stanicemi, s Výborem na obranu nespravedlivě stíhaných a dalšími iniciativami.

V roce 1988 stála u zrodu Československého helsinského výboru. Po listopadu 1989 se účastnila tvorby koncepcí nové demokratické politiky ve snaze o naplňování principů lidských a občanských práv. Ve výboru pracovala ve funkci místopředsedkyně, v letech 2007 a 2008 byla jeho předsedkyní.

Byla odpovědnou redaktorkou časopisu Lidská práva, který vycházel od roku 1999 do konce roku 2009; zpočátku v papírové podobě, od roku 2003 jen na internetu. Od roku 1990 vydával helsinský výbor Zpravodaj ČSHV a Zpravodaj ČHV.

V roce 2005 vyšla Libuši Šilhánové kniha Ohlédnutí za životem, ve které vzpomíná nejen na své dětství a dospívání, ale také na období normalizace a práci ženy, která prošla při hledání pravdy mnoha těžkými životními zkouškami.

Ocenění:

- 2001 – Za zásluhy o ČR I. stupně